

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ АКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Аналіз банківської системи є одним із головних завдань банківської статистики. В ринкових умовах господарювання основною формою кредиту, який надається комерційними банками є банківський кредит. [2]

Досягненню ефективних результатів використання кредиту сприяє послідовне здійснення державної грошово-кредитної політики. Така політика в сучасних умовах, особливо у зв'язку з інфляцією, складається головним чином у проведенні жорстких заходів з регулювання обсягу кредитних та грошових операцій. Тут важливе значення мають підтримка стійкості грошової одиниці та захист інтересів інвесторів та кредиторів банку. Підвищення інвестиційної привабливості кредитного ринку України роблять це завдання найбільш актуальним у наш час. [3]

Авторами досліджень теоретичних проблем аналізу кредитної активності банківського сектору країни є вчені: Коцовська Р., Ричаківська В., Табачук Г., Грудзевич Я., Вознюк М., Васюренко О., Романишин В. та багато інших.

Метою статті є аналіз ділової активності банківського сектору України на підставі оцінки тенденцій змін обсягів кредитних ресурсів.

Банківський ринок України, як частина фінансового ринку України характеризується рядом статистичних індикаторів. За даними НБУ основними серед таких на 1 січня 2009 року визначено: активи та зобов'язання, фінансові результати, кредитно-інвестиційний портфель, депозити фізичних та юридичних осіб, кредити фізичних та юридичних осіб, ліквідність, якість активів та інші. [4]

Найбільш важливим та значним індикатором можна вважати кредитну активність, основними статистичними показниками якої виступають основні показники стану міжбанківського кредитного ринку, зокрема загальний обсяг наданих кредитних ресурсів та середньозважена відсоткова ставка у загальному розрізі та у розрізі за операціями овернайт. [4] Останні відображають реальний стан кредитного ринку України та дають найбільш чітку інформацію про зміни в банківському секторі.

Інформаційною базою регулювання банківського ринку України у розрізі показників стану міжбанківського кредитного ринку виступають часові ряди у помісячному розрізі, динаміка яких за період 2006-2009 р. р. представлена на рис.1:

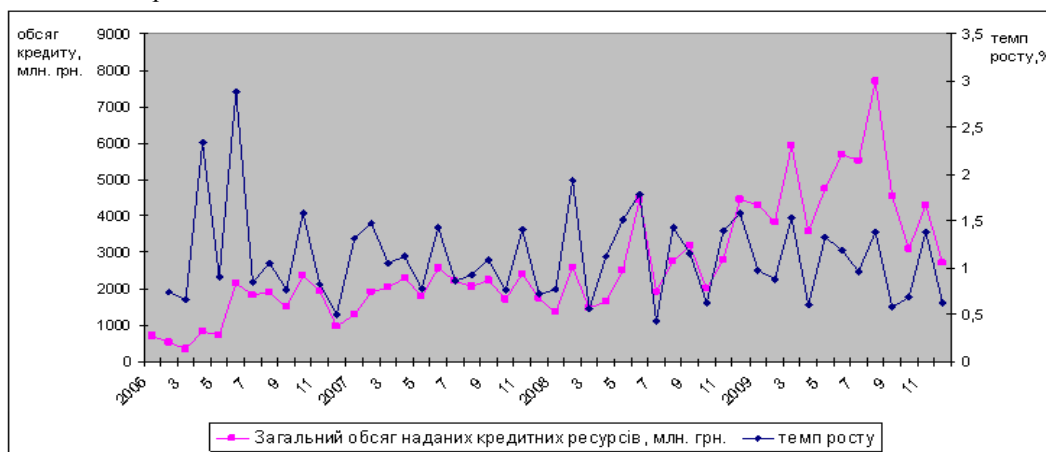

Рис. 1. Динаміка загального обсягу наданих кредитних ресурсів за період 2006-2009 р. р.

Проаналізуємо якісні та кількісні зміни у тенденціях цих показників.

Для цього проведено порівняльний аналіз загального обсягу наданих кредитних ресурсів та темпами їх зростання. З рис. 1 можна зробити висновок: починаючи з січня по травень 2006 р. загальний обсяг наданих кредитних ресурсів знаходився на одному рівні – до 1 млн. грн. З червня до грудня 2006 р. спостерігається різке підвищення цього показника до 2,3 млн. грн., після чого обсяг впав знову до 1 млн. грн. В період з січня 2007

року маємо підвищення до 2,6 млн. грн. За весь рік обсяг наданих кредитних ресурсів тримався на рівні 1,8 – 2,5 млн. грн., а з січня по березень 2008 року їх показник впав до 1,3 млн. грн. з підвищенням у лютому до 1,6 млн. грн. З квітня цього ж року спостерігається значне підвищення показника до 4,5 млн. грн., а з червня до липня – різкий спад до 1,8 млн. грн. Починаючи з серпня 2008 року почалось підвищення загального обсягу наданих кредитних ресурсів. Найвищих позначок цей показник досягав у березні 2009 р. (6,1 млн. грн.), у червні 2009 р. (5,9 млн. грн.) та найвищій стрибок за всі 4 роки – у серпні 2009 р. (7,9 млн. грн.), найнижчих, у квітні 2009 р. (3,8 млн. грн.) та вересні – жовтні 2009 р. (5,8 та 4,2 млн. грн. відповідно). Поступове підвищення рівня цього показника за весь розглянутий період умовлено багатьма факторами, а саме розширенням ресурсної бази банків, стабільності економічної ситуації в країні, зменшенням загальної заборгованості по кредитах), головним з яких була низька відсоткова ставка, що трималася на рівні до 20% більшість періоду. Як наслідок обсяг наданих кредитних ресурсів значно зріс.

Ще одним із показників, що характеризує стан міжбанківського кредитного ринку України виступає середньозважена відсоткова ставка, графік зміни значень якої представлений на рис.2:

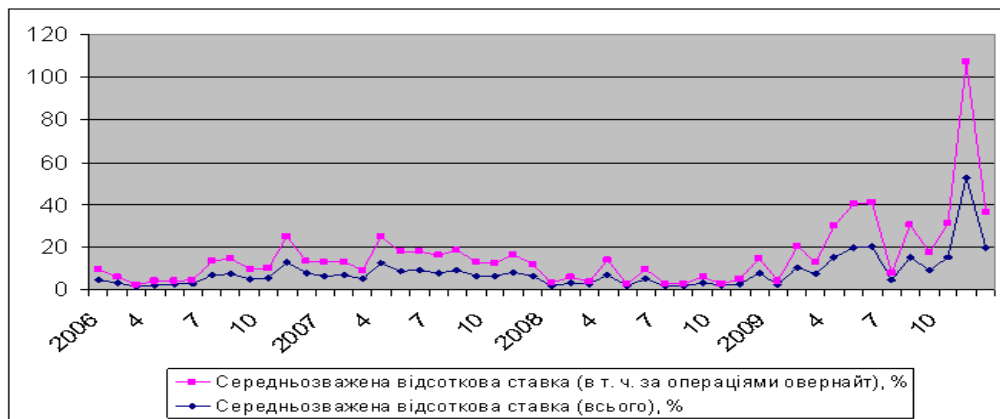

Рис. 2. Динаміка зміни середньозваженої відсоткової ставки за період 2006-2009 р. р.

Проаналізуємо динаміку середньозважених відсоткових ставок у загальному розрізі та у розрізі за операціями овернайт: Рівень відсоткових ставок за банківськими кредитами формується під впливом ризиків, які мають місце при кредитуванні банками своїх клієнтів, адміністративних, операційних та інших витрат банків.

Величина відсоткової ставки дуже впливає на загальний рівень кредитоспроможності банку. При її зменшенні підвищується ділова активність та збільшується інфляція. Підвищення відсоткових ставок призводить до зниження ділової активності, зниження інфляції та подорожчання національної валюти. [1,3]

Аналізуючи рис.2. можна відзначити, що з 2006 і до січня 2009 р. р. рівень загальної середньозваженої відсоткової ставки знаходився у межах від 1 до 10% з підйомами до 17% у листопаді 2006 р. та у квітні 2007 р. Починаючи з грудня 2008 р. і до грудня 2009р. спостерігається значне підвищення цього показника до 20% у травні-червні 2009 р. З лютого 2009 р. підвищення до 20% у травні-червні, з падінням у липні майже до 3 % і надалі зріст зі значним підвищенням у листопаді майже до 57% та зниженням до 20% у грудні.

Що стосується середньозважених відсоткових ставок за операціями овернайт, то з січня по червень 2006 р. цей показник знаходився у межах від 3 до 9%. Потім з липня 2006 і до листопада 2007 р. р. цей показник тримався у межах 10-20% зі зростанням до 23% у листопаді 2006 та квітні 2007 р. З листопада 2007 р. ставка почала поступово падати, та трималася в межах 2-9% з різким підвищенням до 17% у квітні. У грудні 2008 р. спостерігаємо дуже стрімке та поступове підвищення показника відсоткової ставки. При цьому у 2009 р. спостерігалися і значні стрибки до 41% та 140% у червні та листопаді відповідно, зі значним зниженням до 8% у липні, а ось в період з листопада по грудень цього ж року цей показник впав до 37%.

Виходячи з наведеної інформації переважна частина кредитів, що надаються банками України є короткостроковими, що пояснюється складною економічною ситуацією, нестійкістю політичної ситуації тощо. Міри з врегулювання кредитних вкладень, емісії готівки сприяють підвищенню ролі кредиту, його впливу на розвиток виробництва та реалізації продукції, на вдосконалення господарської діяльності.

Література:

1. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посіб. – 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2004. – 324 с.
2. Коцовська Р., Ричаківська В., Табачук Г., Грудзевич Я., Вознюк М. Операції комерційних банків: – 2-ге вид., доп. – Львів: ЛБІ НБУ, 2001.– 516 с.
3. Романишин В.О., Уманців Ю.М. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навчальний посібник.–К.:Атіка, 2005.– 480 с.
4. www.bank.gov.ua – сайт Національного банку України.